

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 61/2022-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], právne zastúpenej advokátskou kanceláriou ULC Čarnogurský s. r. o., Tvarožkova 5, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Mag. Ján Čarnogurský, proti postupu a uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 3 Co 252/2017-1848 z 30. júla 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 9. novembra 2020 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia. V petite ústavnej sťažnosti navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie a zároveň požaduje náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka vystupuje ako žalovaná v konaní o určenie vlastníctva a o vzájomnej žalobe o určenie neplatnosti zmluvy a o vydanie majetku vedenom na Okresnom súde Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 18 C 185/2004. Okresný súd rozsudkom z 25. februára 2014 určil, že žalobca [REDAKOVANÉ] je vlastníkom majetku a vzájomnú žalobu zamietol. Krajský súd rozsudkom č. k. 3 Co 292/2014-1571 z 26. februára 2015 rozsudok okresného súdu potvrdil. Ústavný súd nálezom č. k. III. ÚS 95/2017 z 12. septembra 2017 rozhodol, že krajský súd týmto rozsudkom porušil základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, rozsudok zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

3. Po vrátení veci krajskému súdu na ďalšie konanie žalobca navrhol, aby do konania vstúpila spoločnosť [REDACTED]. Krajský súd napadnutým uznesením pripustil, aby do konania o žalobe o určenie vlastníctva na miesto doterajšieho žalobcu [REDACTED] vstúpil ako žalobca [REDACTED]. Návrhu na zmenu žalobcu vyhovel, keďže návrh podala procesne legitimovaná strana sporu, bol preukázaný súhlas spoločnosti [REDACTED] so vstupom do tohto konania a žalobca predloženými listinami osvedčil existenciu právnej skutočnosti, ktorá nastala po začatí konania vo veci samej a s ktorou právne predpisy spájajú prevod práva, o ktorom sa v prejednávanej veci koná.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti podanej proti napadnutému uzneseniu krajského súdu argumentuje v nasledujúcich argumentačných celkoch:

a) krajský súd nezákonne rozhodol o zmene žalobcu napriek namietanému nedostatku aktívnej legitimácie navrhovaného žalobcu, keďže na neho nemohlo prejsť vlastnícke právo ku [REDACTED] (ďalej len „KŤUK“), pretože ani jeho právni predchodcovia ([REDACTED] vlastníkom majetku nikdy neboli ani nemohli byť, čo vyplýva z ustanovení Zmluvy o postúpení pohľadávky z 29. decembra 1992 uzatvorenej medzi Českou a Slovenskou federatívnou republikou a [REDACTED], Spoločnosť Slovenský investičný holding, a. s., ani [REDACTED] nemohli previesť viac práv, než im prislúchalo. Predmetom zmluvy o postúpení pohľadávky nebolo postúpenie vlastníckych práv k budovaným nehnuteľnostiam a zariadeniam, mali sa postupovať iba nároky. Táto zmluva je navyše absolútne neplatná z dôvodu, že jej predmet nie je dostatočne určitý;

b) Zmluva o kúpe majetku tvoriaceho slovenskú majetkovú účasť na výstavbe KŤUK a o prevzatí záväzkov súvisiacich s výstavbou bola podpísaná 21. decembra 2006, v čase, keď aktívne prebiehal predmetný súdny spor, preto predávajúci zo zmluvy sa nemohol považovať za nepochybného vlastníka majetku, a teda ani previesť vlastnícke právo. Vedomosť o súdnom spore vylučuje dobromyseľnosť zmluvných strán. Z obsahu zmluvy nemožno vyvodiť aktívnu legitimáciu navrhovaného žalobcu, táto zmluva je rovnako absolútne neplatná a do dnešného dňa nenadobudla účinnosť vzhľadom na absenciu kumulatívnych súhlasov všetkých subjektov;

c) u žalobcu aj u navrhovaného žalobcu absentuje hmotné právo. Krajský súd pred vydaním napadnutého uznesenia nevzal do úvahy, že na jednej strane existoval dôvod na zamietnutie žaloby, pretože žalobca stratil v dôsledku zmluvy z roku 2006 držbu a nemá záujem byť stranou sporu, a na druhej strane existoval dôvod na zamietnutie návrhu na zmenu žalobcu, pretože navrhovaný žalobca nemá hmotné právo.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdené porušenie práv sťažovateľky označených v bode 1 tohto uznesenia napadnutým uznesením krajského súdu, ktorým vyhovel návrhu na zmenu žalobcu v časti konania o žalobe o určenie vlastníctva.

6. Pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je úlohou ústavného súdu posúdiť, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

7. Ústavný súd konštatuje, že v danej veci je dvojmesačná lehota na podanie ústavnej sťažnosti proti napadnutému uzneseniu krajského súdu vyplývajúca z § 124 zákona o ústavnom súde vzhľadom na dátum jeho právoplatnosti (9. septembra 2020, pozn.) zachovaná, keďže ústavná sťažnosť bola ústavnému súde doručená v rámci stanovenej lehoty.

8. V súvislosti s otázkou procesnej legitímácie štátu na podanie ústavnej sťažnosti považuje ústavný súd za vhodné pripomenúť, že už v uznesení č. k. II. ÚS 19/04-13 z 28. januára 2004 vyslovil, že v zásade nie je vylúčené, aby aj orgány verejnej moci (štátne orgány) podali sťažnosť podľa čl. 127 ústavy (napr. vo vlastníckych sporoch, keď vystupujú v súkromnoprávných vzťahoch v rovnakom postavení s ostatnými účastníkmi konania). Môžu tak však urobiť iba vtedy, ak je splnená podmienka, že v konkrétnom prípade mohli byť a aj v skutočnosti boli nositeľmi ústavou zaručených základných práv alebo slobôd. Orgán verejnej moci (štátny orgán) môže podať sťažnosť, len pokiaľ je postihnutý ako „každý“, a nie ako „nositeľ verejných úloh (verejného záujmu)“, resp. pri výkone právomocí štátu (porov. aj III. ÚS 105/2011, III. ÚS 678/2014, III. ÚS 95/2017).

9. S ohľadom na povahu napadnutého uznesenia ústavný súd pripomína, že štandardne pristupuje k preskúmaniu ústavnej udržateľnosti rozhodnutí všeobecných súdov nemeritórnej povahy za predpokladu, že v konkrétnych okolnostiach veci o ochrane základných práv a slobôd nie je príslušný rozhodovať iný súd (§ 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde *a contrario*). Proti napadnutému uzneseniu krajského súdu sťažovateľka nemala možnosť podať riadny opravný prostriedok v podobe odvolania (§ 355 ods. 2 v spojení s § 357 Civilného sporového poriadku *a contrario*) ani mimoriadny opravný prostriedok v podobe dovolania (§ 420 Civilného sporového poriadku *a contrario*). Vzhľadom na prejednávanú vec sťažovateľky ústavný súd dodáva, že ústavná akceptovateľnosť rozhodnutia všeobecného súdu vo veci procesného nástupníctva už bola preskúmaná napr. v náleze ústavného súdu č. k. II. ÚS 302/2019 z 20. februára 2020 a č. k. I. ÚS 143/2017 z 31. augusta 2017 (porov. IV. ÚS 518/2021).

10. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležité zistený skutkový stav veci a aké skutkové zistenia a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96, III. ÚS 151/05). Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, II. ÚS 206/2015). Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli)

pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam.

11. Z hľadiska sťažovateľkou uplatnenej argumentácie ústavný súd pristúpil k preskúmaniu napadnutého uznesenia krajského súdu, pričom jeho úloha spočívala v posúdení skutočnosti, či sa jeho záver zakladá na zákonných dôvodoch a či tieto dôvody boli dostatočne a ústavne konformne formulované a či interpretácia a aplikácia ustanovení Civilného sporového poriadku v sťažovateľkinej veci je z ústavnoprávneho hľadiska udržateľná.

12. Ústavný súd po oboznámení sa s napadnutým uznesením konštatuje, že krajský súd v bode 16 uznesenia uviedol, že na účely vydania procesného rozhodnutia o zmene strany sporu nie je nevyhnutné zaoberať sa obsiahlou argumentáciou strán týkajúcou sa dôvodov žalobou uplatnených nárokov. V bode 17 uznesenia krajský súd konštatoval, že návrh na zmenu žalobcu podala procesne legitimovaná strana sporu (žalobca) a bol preukázaný aj súhlas toho, kto má vstúpiť do konania na miesto žalobcu. Žalobca predloženými listinami (zmluvou o kúpe majetku, protokolom o odovzdaní majetku, výpisom z účtu, potvrdením o prevode majetku) osvedčil existenciu právnej skutočnosti, ktorá nastala po začatí konania vo veci samej a s ktorou právne predpisy spájajú prevod práva, o ktorom sa v prejednávanej veci koná. Existencia prekážok prevodu vlastníckeho práva, tak ako boli namietané sťažovateľkou, bude predmetom posudzovania krajského súdu v súvislosti s rozhodovaním vo veci samej. V bode 18 uznesenia sa krajský súd vysporiadal s nálezom ústavného súdu č. k. I. ÚS 143/2017 z 31. augusta 2017, na ktorý odkazovala sťažovateľka, a v bode 19 uznesenia pripomenul, že vo vzťahu k vzájomnej žalobe o určenie neplatnosti zmluvy a o vydanie majetku zostal okruh strán sporu nezmenený.

13. Podľa judikatúry ústavného súdu pre účely rozhodnutia podľa § 92 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (účinného do 30. júna 2016, pozn.) stačí preukázať, že nastala (formálno-právna) skutočnosť, ktorá môže mať podľa hmotného práva za následok prechod alebo prevod práv a povinností. V tomto štádiu konania však súd nie je oprávnený hodnotiť, či sú naplnené predpoklady pre takéto právne nástupníctvo z pohľadu hmotno-právnej úpravy (*mutatis mutandis* nález č. k. II. ÚS 788/2015-13 z 2. decembra 2015, Zbierka náleзов a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 73/2015). Uvedený záver je možné vzťahovať aj na v súčasnosti platné a účinné ustanovenie § 80 ods. 2 Civilného sporového poriadku.

14. Obdobné závery vyplývajú aj z judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), podľa ktorej otázkou, či tvrdené právo (povinnosť), ktoré malo byť prevedené alebo ktoré malo prejsť na iného, tu skutočne je, alebo či na iného skutočne prešlo alebo bolo prevedené, sa súd nezaoberá, pretože sa týka už posúdenia veci samej, ku ktorému sa súd vyjadruje až v rozhodnutí vo veci samej (porovnaj uznesenie č. k. 6 Cdo 221/2011 z 30. januára 2013, uznesenie č. k. 4 Obo 45/2012 z 26. novembra 2012).

15. Ústavný súd po preskúmaní odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu vo väzbe na obsah sťažnostnej argumentácie sťažovateľky dospel k záveru, že krajský súd záver o vyhovení návrhu na zmenu žalobcu v konaní ústavne akceptovateľným a dostatočným spôsobom odôvodnil a jeho záver rešpektujúci citovanú judikatúru ústavného a najvyššieho súdu nemožno považovať za nesprávny. Ústavný súd vyhodnotil výklad a aplikáciu § 80 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku krajským súdom ako ústavne udržateľnú.

16. Keďže uznesenie krajského súdu posúdil ústavný súd ako také, ktoré spĺňa ústavnoprávne požiadavky súdneho rozhodnutia, a nezistil v jeho odôvodnení svojvôľu alebo arbitrárnosť, je možné uzavrieť, že nie je spôsobilé relevantným spôsobom zasiahnuť do základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

17. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, IV. ÚS 16/04, I. ÚS 27/04, II. ÚS 1/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

18. Sumarizujúc uvedené, ústavný súd konštatuje, že z ústavnoprávneho hľadiska niet žiadneho dôvodu, aby sa závery napadnutého uznesenia krajského súdu spochybňovali, a preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

19. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. februára 2022

Miloš Maďar
predseda senátu